

WERKSAAM WESTFRIESLAND

Kadernota 2027

WerkSaam

werkt voor
iedereen.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING: WerkSaam Westfriesland

Hoofddoelstelling

De kerntaak van WerkSaam is het ontwikkelen en aan het werk helpen van werkzoekenden en het goed bedienen van werkgevers die op zoek zijn naar (tijdelijke) arbeidskrachten. Voor mensen voor wie een baan op de arbeidsmarkt (nog) niet haalbaar is, is er werk in de leer-werkbedrijven van WerkSaam of zetten we instrumenten in die bijdragen aan iemands participatie. Als werk (nog) niet mogelijk is verstrekt WerkSaam een uitkering. WerkSaam voert de beleidsontwikkeling, -vaststelling en -uitvoering van de volgende wettelijke en daarvan afgeleide regelingen uit:

a. Participatiewet
b. Wet sociale werkvoorziening (WSW)
c. Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW)
d. Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
e. Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)
f. Aanpak laaggeletterdheid: Wet educatie en beroepsonderwijs (alleen volwasseneneducatie)

Daarnaast voeren wij in opdracht van de 7 West-Friese gemeenten de Wet inburgering 2021 uit.

Algemeen

De missie en visie van WerkSaam is gericht op het ontwikkelen en bemiddelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. *Wij leveren maatwerk in werk, ontwikkeling en inkomen: we gaan ervoor dat iedereen meedoet.* Het is belangrijk dat werkgevers daarbij betrokken zijn. Zonder werkgevers kunnen wij de doelstellingen niet halen. Naast werkgevers werkt WerkSaam veel samen met andere ketenpartners als: UWV, Werkcentrum (WerkgeversServicepunt is hierin opgegaan), gemeenten, Jongeren Startpunt, hulpverleners en onderwijsinstellingen.

WerkSaam staat voor een duurzame, inclusieve samenleving. Wij dragen dit actief uit en zoeken met werkgevers samenwerkingen die hieraan bijdragen. Wij stimuleren onze klanten, partners en opdrachtgevers dat zij zich inzetten voor een inclusieve maatschappij.

Doelstellingen: wat willen we bereiken in 2027 (anders dan bestaand beleid)?

Voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving: Landelijke ontwikkelingen implementeren

1. Participatiewet

In september 2025 is de Participatiewet in Balans aangenomen door de Eerste kamer.
Met de hervorming van de Participatiewet wil men de balans in de wet terugbrengen. Er moet meer evenwicht komen tussen de drie kernelementen van de Participatiewet: bestaanszekerheid, participatie en handhaving. Dat evenwicht kan bereikt worden door de mens centraal te zetten en uit te gaan van vertrouwen. Daarnaast is vereenvoudiging belangrijk. Er komt meer ruimte voor maatwerk, zodat professionals beter kunnen inspelen op de individuele situatie van cliënten[1].

De wijziging is opgeknipt in drie sporen:
Spoor 1 gaat over de technische aanpassingen zoals bijvoorbeeld het bufferbudget, de evenredigheidstoets en het toespitsen van verplichtingen op het individu. Nieuw en echt anders ten opzichte van de huidige wet is het vorm geven van maatschappelijke participatie. Deze verandering moet ook binnen Westfriesland worden geïmplementeerd, maar zit op het snijvlak tussen de dienstverlening die WerkSaam biedt en activiteiten die gemeenten lokaal uitvoeren.
Maatschappelijke participatie dient ter vervanging van sociale activering en kan twee doelstellingen hebben:

- Het fungeren als middel: een voorziening gericht op arbeidsinschakeling.
- Een doel op zich: cliënten zijn verplicht naar vermogen maatschappelijk te participeren als ze (nog) niet naar betaald werk begeleid kunnen worden.

De uitwerking hiervan zal in 2026 in overleg tussen de gemeenten en WerkSaam in beleid vastgelegd worden waarna de implementatie doorloopt in 2027.

Spoor 2 gaat over de lange termijn tot minimaal 1 januari 2031 en betreft een fundamentele herziening. De aanpassingen moeten bijdragen aan vertrouwen, eenvoud en menselijke maat. Daarbij ligt de focus op een realistisch mensbeeld, het ondersteunen en versterken van de intrinsieke motivatie van mensen en het bieden van een passend perspectief op participatie. De wijzigingen moeten zowel het bestaansminimum als de stimulans om te werken blijven waarborgen.

Spoor 3 gaat over een cultuuromslag die plaats moet vinden, over versterking van vakkundigheid van de professional. Het gaat om het uitvoeren van de wet en het herkennen en toepassen van de ruimte die de wet biedt wanneer de situatie daar om vraagt.

[1] Voor meer informatie over de Participatiewet in Balans zie https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/36582_participatiewet_in_balans

2. Wet handhaving Sociale Zekerheid (beoogde ingangsdatum 1 januari 2027)
Dit wetsvoorstel is momenteel in behandeling bij de Tweede kamer (ingediend op 7 juli 2025). Het doel van dit wetsvoorstel is om de handhaving in de sociale zekerheid menselijker, evenwichtiger en minder belastend te maken, met meer ruimte voor de persoonlijke omstandigheden van de burger en het principe dat een foutje maken mag. De volgende veranderingen zijn opgenomen:

- De hoogte en de duur van de maatregelen worden aangepast, met lagere financiële effecten voor de cliënt tot gevolg.
- Het wordt mogelijk om een maatregel tussentijds te beëindigen en er komt meer ruimte om maatwerk te leveren, zoals het op individuele basis beoordelen of het opleggen van een maatregel wel het meest wenselijk is.

3. Wet proactieve dienstverlening (ingangsdatum onbekend)
Dit wetsvoorstel, ingediend bij de Tweede kamer op 3 september 2025, geeft het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en gemeenten de mogelijkheid om mensen actief te wijzen op hun rechten en mogelijkheden. Zij mogen hiervoor persoonsgegevens gebruiken en informatie uitwisselen, zodat sneller duidelijk wordt wie recht heeft op een uitkering of ondersteuning. Zo kunnen mensen eerder hulp krijgen, bijvoorbeeld bij het aanvragen van een uitkering, het vinden van werk of het oplossen van schulden. Het doel is om het niet-gebruik van uitkeringen en voorzieningen te verminderen en zo de bestaanszekerheid te vergroten.

Verwachtingen ten aanzien van 2027 – 2029 (anders dan bestaand beleid)**?**

Blijvend veranderende doelgroep
De arbeidsmarkt is al een langere periode zeer krap. Iedereen die aan het werk kan, lukt dat. We zien deze ontwikkeling ook terug in de samenstelling van het cliëntenbestand. De groep uitkeringsgerechtigden die nu een beroep op bijstand doet heeft veel begeleiding nodig. Van cliënten die instromen is een klein deel direct bemiddelbaar naar werk. Een ander deel heeft eerst een beschermde omgeving nodig om werkervaring op te doen. De grootste groep heeft een forse afstand tot de arbeidsmarkt en zal eerst ontwikkeld moeten worden voordat er naar werk gekeken kan worden. Voor een steeds groter wordende groep is werk waarschijnlijk nooit haalbaar. In de Participatiewet in Balans zien we dat hierop met maatschappelijke participatie wordt ingespeeld. Voor sommige cliënten is participeren een middel om uiteindelijk aan het werk te gaan. Voor anderen is dit het maximaal haalbare.

Uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur
De komende jaren vindt er een uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur plaats. De ambitie van het kabinet is om een arbeidsmarktinfrastructuur in te richten waarin niemand verdwaalt en iedereen die dat nodig heeft tijdig toegang krijgt tot passende ondersteuning. Het hoofddoel van een werkcentrum is het creëren van één toegankelijk, centraal loket waar werkzoekenden, werkenden en werkgevers terechtkunnen met al hun vragen over werk, loopbaanontwikkeling, scholing en het vinden van geschikt personeel. Daarvoor gaan meerdere partijen samenwerken, zoals UWV, gemeenten en werkgevers- en werknemersorganisaties. Ook in Westfriesland komt een loket. In de praktijk betekent dit dat het WerkgeversServicepunt, het Regionale Mobiliteitsteam en het Leerwerkloket via dit loket toegang tot alle dienstverlening gaan geven. De dienstverlening van de gemeenten (lees: WerkSaam) en UWV blijven hetzelfde.

De Wet SUWI (Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen) moet hiervoor worden aangepast. De beoogde ingangsdatum 1 januari 2027. Omdat de financiering van de Leerwerkloketten en de tijdelijke regeling van de Regionale Mobiliteitsteams al stoppen is er vooruitlopend op deze aanpassing al gestart met het Werkcentrum.

Doorontwikkelingen bestaand beleid

Beleidsplan 2026-2030
Het Algemeen Bestuur neemt in maart 2026 een besluit over het beleidsplan 2026-2030. Het beleidsplan sluit aan op de veranderende wetgeving en maatschappelijke ontwikkeling, waarbij vertrouwen en maatwerk centraal staan.

Wat gaan we doen?	Waarom doen we dit?	Wat mag het kosten?	Planning
Het beleidsplan 2026-2030 uitvoeren	Bestuursbesluit	Binnen de vastgestelde begroting en de extra middelen vanuit het Rijk	2026-2030
Doorvoeren van de wetswijzigingen	Bij wet voorgeschreven	Binnen de financiële kaders zoals opgenomen in de GR	2026–2027

Bijlage: a. Financiële kengetallen
b. Financiële meerjarenraming
c. Overzicht bijdrage per gemeente

Bijlage a. Financiële kengetallen

Weerstandsvermogen

De algemene reserve bedraagt op basis van de 'Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen' maximaal 2,5% van de totale lasten. WerkSaam heeft met de deelnemende gemeenten afgesproken dat hiervan mag worden afgeweken als uit een risicoanalyse blijkt dat een hoger weerstandsvermogen noodzakelijk is.

Bij een organisatie als WerkSaam past een weerstandsratio groter of gelijk aan 1 (begroot 2026 = 1,29). Dit geeft WerkSaam de mogelijkheid om ondernemend te zijn, wat nodig is om de toegevoegde waarde te realiseren en daarmee de gemeentelijke bijdrage zo laag mogelijk te houden. Een gezond weerstandsvermogen voorkomt dat WerkSaam bij incidentele tegenvallers extra geld moet vragen bij de gemeenten.

Kengetallen

De inschatting van de kengetallen voor de begroting 2027-2030 is als volgt:

Kengetallen BBV	**B2027**	**B2028**	**B2029**	**B2030**
Netto schuldquote				
Zonder correctie doorgeleende gelden	1%	2%	2%	1%
Met correctie doorgeleende gelden	1%	2%	2%	1%
Solvabiliteitsratio	**31%**	**29%**	**26%**	**26%**
Structurele exploitatieruimte	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**

De netto schuldquote laat zien dat WerkSaam geen schulden heeft. De solvabiliteit is goed, er zijn voldoende reserves om financiële tegenvallers op te vangen. Het kengetal voor de structurele exploitatieruimte geeft bij een stand van nul aan dat tegenover de structurele lasten ook structurele baten staan. Door een goede monitoring zorgen we ervoor dat er structureel begrotingsevenwicht is. De provincie houdt hier ook toezicht op.

Bijlage b. Financiële meerjarenraming

	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Stand primaire begroting 2027 – 2030	**23.914.863**	**25.034.370**	**25.531.827**	**25.918.956**
Wijzigingen nadien (met AB besluit)	**0**	**0**	**0**	**0**
Autonome ontwikkelingen/reguliere bedrijfsvoering				
Indexatie gemeentelijke bijdrage (netto)	1.249.085	692.769	684.069	713.356
Bijdrage ssc deSom	-757.000	-	-	-
Bezuiniging niet invullen fte na pensioen	-45.700	-45.700	-	-
Verhoging taakstelling beschut werk	79.980	83.179	86.306	89.551
Indexatie toegevoegde waarde	536.793	281.239	250.583	236.655
Daling bedrijfsresultaat	56.350	-514.031	-633.828	-682.501
Totaal autonome ontwikkelingen/reguliere bedrijfsvoering	**1.119.508**	**497.456**	**387.129**	**357.062**
Nieuw beleid	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal lasten	**25.034.370**	**25.531.827**	**25.918.956**	**26.276.018**
Dekkingsmiddelen				
Toegevoegde waarde	7.030.986	6.664.437	6.294.028	5.938.917
Doorwerking onttrekking reserve	96.000	730.527	864.284	851.446
Gemeentelijke bijdrage uitvoering	15.193.782	15.755.834	16.348.253	16.962.947
Gemeentelijke bijdrage beschut werk	1.151.576	1.280.818	1.415.283	1.558.049
Gemeentelijke bijdrage Wet Inburgering	927.500	966.455	1.009.946	1.055.393
Totaal dekkingsmiddelen	**24.399.844**	**25.398.070**	**25.931.794**	**26.366.753**
Stand kadernota voor begroting 2027-2030	**634.527**	**133.757**	**-12.837**	**-90.735**
Onttrekking reserve toekomstbestendige infrastructuur	-634.527	-133.757	12.837	90.735
Stand kadernota met inzet reserve	**0**	**0**	**0**	**0**

Autonome ontwikkelingen

Indexatie gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de wettelijke taken volgt de indexatie zoals door de Regietafel Gemeenschappelijke regelingen Noord-Holland Noord vastgesteld. Voor 2027 is deze indexatie 7,59%. In de tabel met begrotingsuitgangspunten is de opbouw van het indexpercentage meerjarig aangegeven. Voor de bijdrage inburgering hanteren we de indexering op basis van de loonvoet sector overheid, zoals afgesproken in de dienstverleningsovereenkomst inburgering.

Begrotingsuitgangspunten					
	Verhouding	2027	2028	2029	2030
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	70%	8,40%	4,60%	4,30%	4,30%
Prijs bruto binnenlands product	30%	5,70%	2,60%	2,50%	2,50%
Indexatie		7,59%	4,00%	3,76%	3,76%
Inburgering (loonvoet sector overheid)		5,10%	4,20%	4,50%	4,50%

Bijdrage ssc DeSom

In het DB van 12 juni 2025 is het besluit genomen om de ICT-dienstverlening (grotendeels) in eigen beheer uit te voeren. In overleg met DeSom is de ontvlechtingsdatum op 1 oktober 2026 gezet. Met dit besluit komt de autonome ontwikkeling die vanaf 2026 structureel is opgenomen in de begroting 2027 weer te vervallen. De kosten voor de ICT-dienstverlening kunnen binnen de huidige budgetten worden opgevangen

Bezuiniging niet invullen fte na pensioen

In de begroting 2026 is gekozen voor het scenario van 7% bezuinigen. Hierbij wordt 1 fte na pensionering niet ingevuld. Deze bezuiniging is in 2027 € 45.700 en vanaf 2028 € 91.400.

Verhoging taakstelling Beschut werk

Gemeenten krijgen een taakstelling Beschut werk opgelegd. Deze taakstelling loopt jaarlijks op met 10 Fte. De jaarlijks toenemende kosten die hiermee gepaard gaan, worden vanaf de begroting 2021 structureel vergoed door gemeenten.

Indexatie toegevoegde waarde

De hoogte van de gemeentelijke bijdrage is mede afhankelijk van het resultaat dat wordt behaald uit de toegevoegde waarde. Dit betreft het saldo van omzet minus directe kosten van de leer-werkbedrijven. De index die is toegepast is gelijk aan die van de gemeentelijke bijdrage.

Daling bedrijfsresultaat

In de kadernota 2026 was sprake van tekortschietende financiële middelen voor de Participatiewet. Inmiddels zijn vanuit het Rijk extra middelen toegezegd via de circulaires. De gemeenten zijn hierover geïnformeerd. Dit zorgt ervoor dat de gevormde reserve toekomstbestendige infrastructuur tot en met 2028 nodig is, maar dat daarna weer sprake is van een structureel sluitende begroting.

Dekkingsmiddelen

Toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde wordt in mindering gebracht op de gemeentelijke bijdrage. Door het vertrek van Wsw-medewerkers die slechts deels vervangen worden door BW-medewerkers, die ook gemiddeld minder omzet genereren, zien we de toegevoegde waarde richting 2030 dalen.

Gemeentelijke bijdrage uitvoering, beschut en inburgering

De gemeentelijke bijdrage is verdeeld in drie posten. In onderstaande tabel is aangegeven hoe de bijdragen zich ontwikkelen vanuit de begroting 2026 naar de kadernota 2027.

	Begroting 2026	Indexering	Autonoom	Begroting 2027
Bruto gemeentelijke bijdrage	22.936.370	1.740.870	-1.204.897	23.472.344
Toegevoegde waarde	-7.072.369	-536.793	578.176	-7.030.986
Doorwerking onttrekking reserve	0		-96.000	-96.000
Netto gemeentelijke bijdrage	**15.864.001**	**1.204.078**	**-722.720**	**16.345.358**
Waarvan				
*Gemeentelijke bijdrage uitvoering**	*14.868.001*	*1.128.481*	*-802.700*	*15.193.782*
Gemeentelijke bijdrage beschut werk	*996.000*	*75.596*	*79.980*	*1.151.576*

Gemeentelijke bijdrage Wet Inburgering	882.493	45.007		927.500
Totaal gemeentelijke bijdrage	**16.746.494**	**1.249.085**	**-722.720**	**17.272.858**

** Excl. uitvoeringskosten plustaken*

Bijlage c. Overzicht bijdrage per gemeente

	Gemeente							
	Drechterland	**Enkhuizen**	**Hoorn**	**Koggenland**	**Medemblik**	**Opmeer**	**Stede Broec**	**Totaal**
Totaal gemeentelijke bijdrage 2027	**1.101.663**	**1.608.189**	**8.337.366**	**1.221.527**	**2.964.563**	**661.407**	**1.378.143**	**17.272.858**
Gemeentelijke bijdrage 2026	974.159	1.433.308	7.068.200	1.053.294	2.595.068	564.353	1.179.619	14.868.001
Bruto indexering 2027	73.939	108.788	536.476	79.945	196.966	42.834	89.533	1.128.481
Bijdrage DeSom	-95.044	-139.329	-	-102.213	-252.642	-53.535	-114.238	-757.000
Bezuiniging niet invullen fte na pensioen	-2.847	-4.191	-22.891	-3.080	-7.586	-1.654	-3.450	-45.700
Gemeentelijke bijdrage 2027	950.207	1.398.576	7.581.785	1.027.946	2.531.806	551.999	1.151.463	15.193.782
Bijdrage beschut werk 2026	44.422	88.843	501.187	63.445	164.938	38.047	95.118	996.000
Indexatie 2027	3.372	6.743	38.040	4.815	12.519	2.888	7.219	75.596
Taakstelling beschut werk	3.567	7.134	40.246	5.095	13.245	3.055	7.638	79.980
Bijdrage beschut werk 2027	51.360	102.721	579.473	73.355	190.701	43.990	109.976	1.151.576
Wet Inburgering 2026	95.238	101.705	167.562	114.392	230.311	62.244	111.041	882.493
Indexatie 2027	4.857	5.187	8.546	5.834	11.746	3.174	5.663	45.007
Bijdrage Wet Inburgering 2027	100.096	106.892	176.108	120.225	242.057	65.418	116.704	927.500

Gemeentelijke bijdrage
De bijdrage per gemeente is gebaseerd op de verdeelsleutels in de begroting 2026 en geeft daarmee een indicatie. In de begroting 2027 wordt de verdeling conform de bepalingen in de gemeenschappelijke regelingen geactualiseerd op basis van de aantallen inwoners en uitkeringsgerechtigden op 1 januari 2025. Het effect hiervan is gering.

De vervallen meerkosten van SSC DeSom (€ -757.000) zijn in de verdeling van de gemeentelijke bijdrage naar gemeenten niet toegerekend aan de gemeente Hoorn. Dit heeft te maken met afspraken die zijn gemaakt bij de totstandkoming van WerkSaam en het vestigen van een uitsluitend recht aan SSC De Som in de gemeenschappelijke regeling van WerkSaam.

Bijdrage Beschut werk
De verdeling van de bijdrage Beschut werk wordt bepaald op basis van de taakstelling Beschut werk per gemeente. Deze taakstelling wordt bekend gemaakt in december van het voorafgaande jaar. De verdeling is voorlopig gebaseerd op de laatst bekende taakstelling, dat is die voor het jaar 2025. De definitieve verdeling zal op basis van de bekendmaking in december 2026 zijn.

Wet inburgering
De bedragen voor de wet inburgering zijn gebaseerd op de verwachte aantallen inburgeraars en de afgesproken prijzen per deeltaak. De definitieve afrekening naar gemeenten zal plaatsvinden op basis van de werkelijk gerealiseerde aantallen.